

UDC 792.82

BALLET «BLACK GOLD» BY V. HOMOLIKA – P. VIRSKYI: SCIENTIFIC AND CRITICAL DISCOURSE

Pidlypska Alina – Candidate of Art History (PhD in art history)

Professor of the Department of Choreographic Art,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The aim of the article is to analyze the scientific and critical discourse of ballet «Black Gold» by V. Homoliaka – P. Virskyi.

Research methodology. The article analyzes scientific and journalistic sources, compares critical and ballet-conscious approaches to the artistic evaluation of the ballet «Black Gold».

Results. The works of the luminaries of Ukrainian ballet science Yu. Stanishevskiy and M. Zahaikevych, despite their fundamental nature, do not reproduce the full range of approaches to the clarification of the artistic value of the ballet Black Gold by V. Homoliaka – P. Virskyi (1960). At that time, criticism revealed the main aspects of Black Gold analysis: considerable attention to dramaturgy, compositional and lexical techniques, adherence to the principles of nationality, performing arts; minimal – decorative design, musical basis. There were also discrepancies in critical appraisal approaches to dramatic integrity; a large number of mass scenes, created on the principles of folk-choreography (participation in the ballet of the State Dance Ensemble of the USSR), which provided the performance of festive pathos; the expediency of using the main character for the traditional ballet of «dream» reception and the artistic solution of this painting by P. Virsky. All reviewers emphasize the originality of the ballet performance dedicated to the present, where the academic forms of classical dance and mass dance, created on the basis of ensemble principles of folk-dance, are organically combined. The analysis of reviews published in the periodicals has greatly expanded the concept of the ballet Black Gold.

Novelty. For the first time, the critical discourse of V. Gomolyak – P. Virsky's ballet «Black Gold» has been analyzed in comparison with the scientific discourse; new materials were introduced into the scientific circulation, expanding the ideas about the ballet.

The practical significance. Materials and results of the article can be used for further research of ballet art of the USSR, creativity of P. Virskyi; during the teaching of professional choreographic disciplines in the respective educational institutions; in the practical activity of choreographers.

Key words: ballet «Black Gold», Pavlo Virskyi, ballet criticism, ballet studies, choreography, dance.

Надійшла до редакції 25.11.2019 р.

УДК 391(477)

МУЗЕЙНІ КОЛЕКЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ СОРОЧКИ

Шнуренко Тетяна Валентинівна – старший викладач кафедри

народнопісенного та хорового мистецтва, Київський

національний університет культури і мистецтв, м. Київ,

orcid.org/0000-0002-7468-1465

DOI.org/10.35619/ucpm.vi32.272

shnurenkotanya@ukr.net

Узагальнено відомості щодо можливостей дослідження специфіки декорування традиційної української сорочки на основі вивчення колекцій вітчизняних музеїв. Етномистецтвознавчий аналіз артефактів, збережених у фондах музеїв України, із залученням культурологічної методології (зокрема, синхронного та діакронного методів) дозволяє проводити науково достовірні дослідження українських сорочок. Вивчення музейних колекцій одягу надає можливість скласти безпосереднє уявлення про особливості регіонального побутування української сорочки, дозволяє систематизувати та класифікувати типи натільного вбрання за манерою крою, виявити специфіку його оздоблення відповідно до характерних ознак регіональних одягових комплексів. Представлена наукова розвідка доводить, що регіональний ракурс проведення дослідження етномистецьких особливостей українських сорочок за музейними колекціями є найбільш обґрунтованим.

Ключові слова: етномистецтвознавство, українська сорочка, українська культура, декорування, музейна спадщина.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших джерел для вивчення особливостей художнього оздоблення української сорочки є музейні колекції провідних культурно-освітніх та науково-дослідних установ, що займаються збереженням і популяризацією матеріальної й духовної культури українців. За статистикою в Україні функціонує 445 державних і комунальних музеїв, до яких входять 94 філії та 689 відділів. Серед них 8 національних музеїв та 14 музеїв-заповідників [8]. Це науково-просвітні осередки, що протистоять глобалізаційним процесам, які сьогодні спрощують та уніфікують міжетнічні

відмінності, нівелюють регіональні межі у побутуванні традиційного народного мистецтва та культури. Одне з провідних місць у колекціях музейних закладів посідає натільне вбрання, представлене у всьому його регіональному різноманітті. Мистецтвознавчий ракурс дослідження декорування традиційної української сорочки на основі вивчення колекцій вітчизняних музеїв є важливим аспектом відтворення цілісного уявлення не лише про українську сорочку, але й – традиційну культуру українців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій довів, що вивченням музейних зібрань одягу займалися переважно сучасні вітчизняні дослідники. Так, художні особливості декорування українських сорочок на прикладі фондів провідних державних та приватних музеїв, розглянуто у наукових розвідках М. Бацвін [1; 8–18] (Опілля), Л. Булгакової-Ситник [2], Т. Лозинського [5], Н. Николин [9; 72–70] (Борщівщина), Н. Гатальської та Г. Івашків [3; 77–80], А. Дмитренко [4; 284–296], Ж. Карбовської [6; 127–132] (Волинь), В. Коцана [7; 53–60] (Закарпаття), Г. Шафранської [10; 237–248] (Центральна Україна) тощо. Дослідниками описано типи крою жіночих та чоловічих сорочок, розглянуто розмаїтість їх оздоблення з використанням різноманітних матеріалів (вовняної або металевої нитки, тканих візуреноків, бісера, леліток тощо).

Мета статті – узагальнення відомостей та специфіки декорування традиційної української сорочки на основі вивчення колекцій музеїв України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Велика колекція одягу, серед якого провідне місце належить натільному вбранню, зберігається у Національному музеї народного декоративного мистецтва (м. Київ). У колекції історико-культурного осередку можна побачити довгі лляні домотканні сорочки, прикрашені вишитим орнаментом із Київщини, Кіровоградщини, Полтавщини, Черкащини, Чернігівщини; вишиті й ткані орнаменти сорочок із Рівненської, Волинської, Житомирської областей; натільне вбрання, оздоблене бавовняними та вовняними нитками, металевим «сухозлиттям» та бісером із Хмельницької, Тернопільської та Чернівецької областей; поліхромні орнаменти галицьких сорочок із Львівського регіону тощо. Найдавніша сорочка в колекції музею привезена з Полтавщини. Вона являє собою унікальний зразок оригінальної монастирської роботи (датована XVIII ст.), виконаної кількома філігранними техніками вишивання.

Дослідницької уваги вартує колекція одягу Музею народної архітектури та побуту НАН України (с. Пирогово), сформована переважно за рахунок придбань наукових працівників, зроблених під час експедиційних відряджень в усі етнографічні райони України. Найдавніші сорочки в колекції музею датуються останньою чвертю XIX ст. (варто враховувати, що тканина є найвразливішою до згубної дії часу). Поряд із ними представлено широку добірку сорочок середини XX ст., які повною мірою передають незмінну архайку й традицію у виготовленні та оздобленні натільного вбрання у крої, швах, візерунках, композиції та кольорах [10; 237–248].

Цінна колекція зразків народної носії, зокрема сорочок, знаходиться у Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України у Львові, що за кількістю та якістю пам'яток народного мистецтва – народного вбрання з елементами вишивки – входить до десятки найбільших музеїв України. В експозиціях науково-дослідного осередку представлено практично всі відомі в Україні варіанти крою та оздоблення жіночих сорочок: додільні, уставкові, з цільнокросненими рукавами, з виложистими комірами та комірами-стійками, вишиті білими нитками або поліхромним набіром кольорів за допомогою різноманітних технік («виколювання», «вирізування», «хрестик» тощо), з найширшим спектром геометричного та рослинного декору, притаманного певним етнографічним регіонам України.

Оригінальна підбірка старовинного народного вбрання покутян представлена у колекції Національного музею ім. А. Шептицького у Львові, а також його філіях (музей «Сокальщина»). Так, в експозиції можна побачити рідкісні «добрячинські» (чорно-білі), «снятенські» (вишиті білим по білому) та «завишенські» сорочки, жоден орнамент на яких не повторюється. Різноманіттям технік виконання (до 7 технік на одному зразку натільного вбрання, серед яких: «гладінь», «верхоплут», «курячий бід», «цирка», «мережка петлевим швом», «стебнівка» тощо) відрізняються жіночі весільні сорочки, які вражають вишуканістю та творчою фантазією народних майстрів минулого й сьогодення.

Рідкісна колекція народних сорочок зберігається у запасниках Національного заповідника «Давній Галич» (м. Галич Івано-Франківської обл.). Зібрання представлене переважно натільним вбранням Опільського етнографічного масиву. Колекція музею надає можливість переконатися тому, що за способами художнього декорування традиційна сорочка Опілля має власну своєрідність, яка характеризується такими рисами, як: естетичні властивості матеріалів, специфічні технології крою (дотримання певних пропорцій), орнаментативності та розміщення декору тощо [1; 8–18].

Цікавим предметом наукової уваги в межах підготовки нашого дослідження стали сорочки, що зберігаються в експозиціях та фондах Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», а

саме в Літературно-меморіальному музеї ім. Т. Г. Шевченка в с. Шевченкове Звенигородського району Черкаської обл. Як довели наші спостереження, усі експонати натільного вбрання мають три джерела надходжень: 1) сорочки, зібрані у с. Шевченкове; 2) натільне вбрання Звенигородщини та інших районів Черкаської обл.; 3) сорочки, привезені співробітниками музею з с. Строкова Переяслав-Хмельницького району Київської обл. Під час знайомства з експозицією музею дослідницьку увагу привернули оригінальні місцеві сорочки «холодайки» (як чоловічі, так і жіночі мали ідентичний крій), які одягали під час жнив, вишиті нитками двох відтінків коричневого кольору.

Понад п'ятсот оригінальних традиційних українських сорочок зберігається в фондах Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (селище Опішня Зінківського району Полтавської обл.). Колекцію зібрано завдяки зусиллям співробітників науково-дослідного осередку в різних етнографічних районах України. Тут можна побачити яскраві зразки декоративної вишивки з Київщини, Сумщини, Полтавщини, Черкащини, Харківщини, Чернігівщини, Львівщини, Тернопільщини, Чернівецьчини тощо.

Неоціненним джерелом для вивчення та популяризації традиційного народного одягу, зокрема сорочки, є колекція Закарпатського музею культури та побуту у м. Ужгород. Відомо, що весь фонд традиційного одягу мешканців Закарпаття налічує 3 тис. одиниць зберігання. Найбільшою групою в ньому є «Сорочки», яка нараховує 981 предмет (автентична ноша XIX – першої пол. XX ст.), частина з яких представлена в експозиції «Українська вишиванка: традиції та сучасність». Тут можна побачити жіночі та чоловічі сорочки українців Закарпаття, згруповані відповідно до етнографічного районування краю. Відомо, що співробітниками музею доволі часто проводяться покази традиційних народних костюмів на базі фондової колекції Закарпатського музею, коли відвідувачі, головним чином молоді люди, отримують рідкісну змогу приміряти на себе безцінний спадок предків [7; 53–60].

Значну допомогу у створенні повноцінного уявлення про характер оздоблення української сорочки надали колекції обласних краєзнавчих та невеликих районних музеїв, де зібрано локальні зразки традиційних строїв й широко представлено типи місцевих сорочок. Приміром, рідкісне зібрання давніх «борщівських» сорочок (майже 80 зразків) зберігається у Борщівському обласному краєзнавчому музеї. В колекції, що формувалася упродовж майже 40 років у результаті великої збиральницької та дослідницької роботи, представлено натільне вбрання із своєрідними формами та орнаментикою, притаманною для мешканців сіл Тернопільської області: Пищятинці, Гермаківка, Устя, Вовківці, Вербівка, Більче-Золоте, Худіївці, Кривче, Турильце та інших населених пунктів. На перший погляд подібні між собою зразки вишивок при ретельнішому вивченні мають власну індивідуальність у межах певної традиції того чи іншого населеного пункту. Найдавнішою у зібранні музею є сорочка з с. Горошова, виготовлена близько 1890 р. Є й інші цікаві екземпляри: натільне вбрання з с. Юр'ямполь, вишите мотивом оберегу від вроків із правого боку нижче пояса; сорочка з с. Вовківці, вишита натуральним шовком; сорочка з Борщева, вишита на початку 1920-х років, на якій серед рослинного орнаменту (з домінуванням чорного кольору) вміщено зображення тризуба; натільне вбрання шите білим по білому з сіл Шишківці та Сковятин [2], [9; 72–79].

Не менш цікавою є колекція автентичного натільного чоловічого та жіночого вбрання Середньої Наддніпрянщини (майже 100 зразків), що зберігається у фондах Черкаського обласного краєзнавчого музею. У зібранні науково-дослідного центру є унікальні вироби ручної роботи з кольоровою гамою, характерною для Черкащини кінця XIX – поч. XX ст.. Особливим є те, що вбрання, зібране місцевими дослідниками, є цінним джерелом інформації не лише для вчених, але й сучасних майстрів, що займаються відновленням вишиванкових традицій. Так, у музеї є сорочки, при виготовленні яких використано до вісімнадцяти різноманітних технік вишивання, серед яких: «занизування», «вирізування», «сосенка», «ретязь», «низинка», «солов'їні вічка», «набирування», «кручений стебловий шов» тощо. Серед орнаментів – геометричні, рослинні і навіть зооморфні мотиви символіко-оберегового змісту, вишиті кольоровими нитками: «букети», «грона винограду», «ружі», «орлиці» тощо. Особливу цінність у колекції музею становлять обрядові сорочки, які виготовляли для весілля або на смерть; встановлено, що їх «вошили», тобто натирали віском і ніколи не прали.

Рідкісна колекція жіночих сорочок (понад 370 автентичних зразків) зберігається у фондах Волинського краєзнавчого музею у м. Луцьку й презентує місцеву специфіку оздоблення жіночого натільного вбрання всіх районів Волинської області. В експозиції вміщено різні типи сорочок (додільні, з підтичкою, на кокетці), простежити відмінності у крої рукавів та манжетів, оздоблювальних швів тощо. Простежено, що переважна частина сорочок оздоблена геометричним орнаментом, меншою мірою – рослинними мотивами. Серед технік вишивання – «хрестик», «болгарський хрестик», «лічильна» або «художня гладінь», «занизування», «низинка» тощо [3; 77–80].

Висновки. Етномистецтвознавчий аналіз артефактів, збережених у фондах музеїв України, із залученням культурологічної методології (зокрема, синхронного та діахронного методів) дозволяє проводити науково достовірні дослідження українських сорочок. Вивчення музейних колекцій одягу надає можливість скласти безпосереднє уявлення про особливості регіонального побутування української сорочки, дозволяє систематизувати та класифікувати типи натільного вбрання за манерою крою, виявити специфіку його оздоблення відповідно до характерних ознак регіональних одягових комплексів. Представлена наукова розвідка доводить, що регіональний ракурс проведення дослідження етномистецьких особливостей українських сорочок за музейними колекціями є найбільш обґрунтованим.

Список використаної літератури

1. Бацвін М. Традиційна вишиванка Опілля наприкінці XIX – 30-х рр. XX ст. (на матеріалах фондів Національного заповідника «Давній Галич»). *Українське пограниччя: варіативність традиційної культури: Одеські етнографічні читання: зб. наук. пр.*. Одеса : ОНУ ім. І. Мечникова, 2018. С. 8–18.
2. Булгакова-Ситник Л. Борщівські сорочки з колекції Віри Матковської. Львів : Укрпол, 2008. 255 с.
3. Гатальська Н., Івашків Г. Поетика волинського вбрання (колекція народного святкового одягу волян у фондах ВКМ). *Минуле і сучасне Волині й Полісся: Народна культура – шлях до себе : зб. наук. пр.* 2003. Вип. 11. С. 77–80.
4. Дмитренко А. Колекція вбрання з Ковельщини у Волинському краєзнавчому музеї. *Минуле і сучасне Волині та Полісся: Ковель і Ковельщина в історії України та Волині : наук. зб.* 2013. Вип. 50. С. 284–296.
5. Жіноча сорочка Борщівсько-Заставнівського Придністров'я. Альбом / упоряд. Л. Булгакова-Ситник, Т. Лозинський. Львів : Ін-т колекціонерства українських мистецьких пам'яток при НТШ, 2013. 339 с.
6. Карбовська Ж. Жіночі сорочки кінця XIX – початку XX століть у колекції Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника. *Проблеми етнології, фольклористики, мистецтва Поділля та Південно-Східної Волині: історія і сучасність: наук. зб.* Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. С. 127–132.
7. Коцан В. Традиційний народний одяг як джерело вивчення та популяризації культурної спадщини Закарпаття. *Historical and cultural studies*. 2015. Vol. 2. Num. 1. С. 53–60.
8. Кузьмук О. Роль музеїв в культурному та соціально-економічному розвитку країни: зарубіжний досвід : аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень : офіційний сайт*. URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku> (дата звернення : 28.10.2019)
9. Николин Н. Вишита сорочка в етнографічній колекції Борщівського краєзнавчого музею. *Літопис Борщівщини : наук.-краєзнавчий зб.* 1994. Вип. 6. С. 72–79.
10. Шафранська Г. Типи народних сорочок Гетьманських земель Лівобережжя. *Музейний збірник : зб. наук. пр.* Київ : ІМФЕ ім. М. Рильського, 2008. С. 237–248.

References

1. Batsvin M. Tradytiina vyshyvanka Opillia naprykintsi XIX – 30 rr. XX st. (na materialakh fondiv Natsionalnoho zapovidnyka «Davnii Halych»). *Ukrainske pohranychchia: variatyvnist tradytiinoi kultury: Odeski etnografichni chytannia : zb. nauk. prats.* Odesa : ONU im. I. Mechnykova, 2018. S. 8–18.
2. Bulhakova-Sytnyk L. Borshchivski sorochky z koleksii Viry Matkovskoi. Lviv : Ukrpol, 2008. 255 s.
3. Hatal'ska N., Ivashkiv H. Poetyka volynskoho vbrannia (kolektsiia narodnoho sviatkovoho odiahu volynian u fondakh VKM). *Mynule i suchasne Volyni y Polissia: Narodna kultura – shliakh do sebe : zb. nauk. prats.* 2003. Vyp. 11. S. 77–80.
4. Dmytrenko A. Kolektsiia vbrannia z Kovel'shchyny u Volynskomu kraieznavchomu muzei. *Mynule i suchasne Volyni ta Polissia: Kovel i Kovel'shchyna v istorii Ukrainy ta Volyni : nauk. zbirnyk.* 2013. Vyp. 50. S. 284–296.
5. Zhinocha sorochka Borshchivsko-Zastavnivskoho Prydnistrovia. Albom / uporiad. L. Bulhakova-Sytnyk, T. Lozynskyi. Lviv : Instytut kolektsionerstva ukrainskykh mystetskykh pamiatok pry NTSh, 2013. 339 s.
6. Karbovska Zh. Zhinochi sorochky kintsia XIX – pochatku XX stolit u kolektsii Kamianets-Podil'skoho derzhavnogo istorychnoho muzeiu-zapovidnyka. *Problemy etnologii, folklorystyky, mystetstva Podillia ta Pivdenno-Skhidnoi Volyni: istoriia i suchasnist : nauk. zb.* Kamianets-Podil'skyi : Abetka-NOVA, 2002. S. 127–132.
7. Kotsan V. Tradytiiniyi narodnyi odiah yak dzherelo vyvchennia ta populiaryzatsii kulturnoi spadshchyny Zakarpattia. *Historical and cultural studies*. 2015. Vol. 2. Num. 1. С. 53–60.
8. Kuzmuk O. Rol muzeiv v kulturnomu ta sotsialno-ekonomichnomu rozvytku krainy: zarubizhnyi dosvid : analitychna zapyska. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen : ofitsiinyi sait.* URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku> (data zvernennia : 28.10.2019)
9. Nykolyn N. Vyshyta sorochka v etnografichnii kolektsii Borshchivskoho kraieznavchoho muzeiu. *Litopys Borshchivshchyny : naukovu-kraieznavchyi zbirnyk.* 1994. Vyp. 6. S. 72–79.
10. Shafranska H. Typy narodnykh sorochok Hetmanskykh zemel Livoberezhzhia. *Muzeinyi zbirnyk : zb. nauk. prats.* Kyiv : IMFE im. M. Ryl'skoho, 2008. S. 237–248.

МУЗЕЙНЫЕ КОЛЛЕКЦИИ КАК ИСТОЧНИК ИЗУЧЕНИЯ УКРАИНСКОЙ ТРАДИЦИОННОЙ СОРОЧКИ

Шнуренко Татьяна Валентиновна – старший преподаватель кафедры
народно-песенного и хорового искусства, Киевский
национальный университет культуры и искусств, г. Киев

Обобщены сведения о возможностях исследования специфики декорирования традиционной украинской сорочки на основе изучения коллекций отечественных музеев. Этноискусствоведческий анализ артефактов, сохранившихся в фондах музеев Украины с привлечением культурологической методологии (в частности, синхронного и диахронного методов) позволяет проводить научно достоверные исследования украинских сорочек. Изучение музейных коллекций одежды предоставляет возможность составить представление об особенностях регионального бытования украинской сорочки, позволяет систематизировать и классифицировать типы нательной одежды по манере кроя, выявить специфику ее отделки в соответствии с отличительными признаками региональных одежных комплексов. Представленное научное исследование доказывает, что региональный ракурс проведения изучения этноискусствоведческих особенностей украинских сорочек на основе музейными коллекций является наиболее обоснованным.

Ключевые слова: этноискусствоведение, украинская сорочка, украинская культура, декорирование, музейное наследие.

MUSEUM COLLECTIONS AS A SOURCE OF STUDY UKRAINIAN TRADITIONAL SHIRT

Shnurenko Tetiana – Senior Lecturer, Department of Folk Song
and Choral Art, Kiev National University of Culture and Arts, Kiev

The article summarizes information about the possibilities of investigating the specifics of decorating a traditional Ukrainian shirt based on the study of collections of domestic museums. Ethno-art analysis of artifacts stored in the holdings of museums of Ukraine, with the use of cultural methodology (including synchronous and diachronous methods) allows to conduct scientifically reliable research of Ukrainian shirts. The study of museum collections of clothes provides a rare opportunity to make a direct understanding of the features of regional life of the Ukrainian shirt, allows to systematize and classify types of undergarments according to the cut style, to identify the specifics of its decoration according to the characteristic features of regional clothing complexes. The presented scientific research proves that the regional perspective of the study of the ethno-artistic features of the Ukrainian shirts in the museum collections is the most reasonable.

Key words: ethno-art, Ukrainian shirt, Ukrainian culture, decoration, museum heritage.

UDK 391(477)

MUSEUM COLLECTIONS AS A SOURCE OF STUDY UKRAINIAN TRADITIONAL SHIRT

Shnurenko Tetiana – Senior Lecturer, Department of Folk Song and Choral Art,
Kiev National University of Culture and Arts, Kiev

The aim of the article is to summarize the specifics of decorating a traditional Ukrainian shirt based on a study of the collections of museums in Ukraine.

Research methodology. Comparison of the collections of shirts of different museums, art analysis of cut and decoration, mainly embroidery, organization of information about museum collections made it possible to achieve the goal of the study.

Results. Ethno-art analysis of artifacts stored in the holdings of museums of Ukraine, with the use of cultural methodology (including synchronous and diachronous methods) allows to conduct scientifically reliable research of Ukrainian shirts. The study of museum collections of clothes provides a rare opportunity to make a direct understanding of the features of regional life of the Ukrainian shirt, allows to systematize and classify types of undergarments according to the cut style, to identify the specifics of its decoration according to the characteristic features of regional clothing complexes. The presented scientific research proves that the regional perspective of the study of the ethno-artistic features of the Ukrainian shirts in the museum collections is the most reasonable.

Novelty. The scientific novelty of the publication lies in the fact that for the first time, on the basis of the author's own observations and materials from the research of museums, scientists have analyzed the state of preservation of a traditional shirt in modern museum institutions.

The practical significance. The materials and results of the study can be used in the further scientific development of the art history problems associated with the Ukrainian shirt, to deepen knowledge in the history of ethnic art.

Key words: ethno-art, Ukrainian shirt, Ukrainian culture, decoration, museum heritage.

Надійшла до редакції 22.11.2019 р.